

РІШЕННЯ

спеціалізованої вченої ради

Сумського державного університету

про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Сумського державного університету МОН України, м. Суми, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 06 «Журналістика» на підставі прилюдного захисту дисертації «Масмедійний чинник літературної критики України (1995–2015 рр.)» з галузі знань 06 «Журналістика» за спеціальністю 061 «Журналістика» 23 лютого 2023 року.

Харамурза Дар'я Вікторівна, 1991 року народження, громадянка України. У 2014 році з відзнакою закінчила Маріупольський державний університет за спеціальністю «Журналістика». У 2017–2021 рр. навчалася в аспірантурі Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука за спеціальністю «061 «Журналістика» (27.00.01 – теорія та історія соціальних комунікацій). Із 2022 р. – аспірантка Сумського державного університету за спеціальністю «Журналістика». Має практичний досвід роботи на посадах позаштатного журналіста, спеціаліста пресслужби, PR-менеджера державних та бізнес-структур. У 2019 р. розпочала педагогічну діяльність на посаді викладача кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка., з 2022 р. – старший викладач.

Дисертація виконана в межах науково-дослідних робіт кафедри журналістики та філології Сумського державного університету «Особливості формування національного інформаційного простору України: від радянської системи ЗМІ до демократичної моделі» (номер державної реєстрації – 0115U001713) та «Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи» (номер державної реєстрації 0121U111164), а також грантового проекту Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism (Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм) – проєкт ЄС ЕРАЗМУС+, № 598964-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA2-SVNE-JP, 2018–2022 рр.

Науковий керівник – доктор наук із соціальних комунікацій, професор Мітчук Ольга Андріївна, професор кафедри журналістики та філології Сумського державного університету..

За результатами дисертації опубліковано 12 наукових праць, із них 3 статті у фахових збірниках і журналах (одноосібно), 2 статті в іноземному виданні (у співавторстві з науковим керівником), 2 – у виданні індексованих в міжнародних наукометричних базах Scopus і Web of Science (у співавторстві), 6 опублікованих тез доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. 1. Харамурза Д. В. Літературно-художні часописи України 1990–2020 рр. історичний ескіз. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.*

1. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. № 2. Ч. 4. С. 150–157.
2. Харамурза Д. В. Типологічні особливості газети «Література плюс». *Наукові записки Інституту журналістики*. 2021. № 1 (78). С. 74–85.
3. Харамурза Д. В. Літературна критика в площині соціальних комунікацій: поняття, завдання, функції. *Образ*. 2021. Вип. 2 (36). С. 30–39.
4. Kharamurza D., Afanasiev I., Bielofastova T., Novokhatko L. Improving the training of media professionals as a complex system. *Interdisciplinary Studies of Complex Systems*. 2021. № 1 (19). pp. 141–155. (*Web of Science*).
5. Kharamurza D., Puzanov V., Volynets G, Lesiuk O., Vashys K., Sadivnycha M. Social Media as a Development Tool English Communicative Competence. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. № 11 (1). pp. 101–116. (*Scopus*).
6. Mitchuk O., Kharamurza D. Features of Publicist Materials of Contemporary Ukrainian Online Publications. Science and Education a New Dimension. *Humanities and Social Sciences*. IX(48), I.: 261. 2021. pp. 71–72.
7. Мітчук О. А., Харамурза Д. В. Літературна критика в онлайн-медіа. *Scientific Collection «InterConf»*. 2021. № 78. С. 199–208.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Жиленко Ірина Рудольфівна – голова спеціалізованої вченої ради Сумського державного університету, доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики та філології Сумського державного університету, м. Суми.

Високо оцінюючи представлену до захисту дисертаційну працю, відзначимо її актуальність та важливість для сучасного журналістикознавства. Підготовлене здобувачкою наукове дослідження спонукає до глибшого опрацювання різних аспектів функціонування літературної критики. Зокрема вбачаємо велику перспективу у вивченні літературно-критичної спадщини представників діаспорної преси. Подальшого розгляду потребує питання висвітлення раніше заборонених творів на сторінках літературно-художніх видань кінця ХХ – початку ХХІ століття. Дослідження цих тем стане гармонійним продовженням роботи дисертантки.

Сніцарчук Лідія Віталіївна – опонент, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, директор Науково-дослідного інституту пресознавства Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України, м. Львів.

Знання українського соціуму про значну кількість літературних творів ХІХ – першої половини ХХ ст. збереглися завдяки літературній критиці, що розвивалася га сторінках тогочасної преси, авторства І. Франка, С. Єфремова, О. Терлецького, М. Євшана, А. Ніковського та інших неперевершених майстрів слова. Погоджуємося із дисертанткою, що такі сучасні критики як Є. Стасіневич, Г. Улюра, Б. Романцова, Т. Трофименко нині гідно репрезентують у пресі літературно-критичну думку, впливаючи, скеровуючи, заохочуючи до читання, виховуючи аудиторію. У дослідженні варто б акцентувати увагу на літературних творах, які були найбільш привабливі для критичного розгляду в літературно-художніх пресодруках досліджуваного двадцятиліття. Цілком підтримуючи

дисертантку у її визначенні й поясненні «основних класичних та нових функцій літературної критики», все ж потребує більш докладного витлумачення її особистої позиції щодо маркетингової (рекламної) функції, яка має дещо відмінні від критичного обстеження завдання, звісно, якщо це не латентно братська (бойфрендистська) публікація. Представлена до захисту дисертаційна робота є актуальним, важливим і вартісним для науки дослідженням, яке відзначається повнотою і обґрунтованістю наукових положень і висновків. Дисертація виконана на високому теоретичному рівні, містить належну аргументацію, необхідну наукову новизну, достовірні результати, методологічну переконливість, теоретичне й практичне значення.

Рожило Марія Андріївна – опонент, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій Волинського національного університету ім. Лесі Українки, м. Луцьк.

Результати дослідження ґрунтуються на великому за обсягом фактичному матеріалі. Видається правомірним твердження, що обраний для дослідження історичний період не був «однорідним». Оскільки авторка говорить про трансформації літературної критики, то очевидно, що 20-річний період за 1995–2015 роки можна поділити на вужчі, логічно сформовані етапи. Представлений у додатках матеріал, без сумніву, доповнює, увиразнює результати дослідження. Зокрема, у Додатку Б авторка в алфавітному порядку систематизувала вихідні дані періодичних видань літературно-мистецького спрямування та всеукраїнських порталів за 1995–2015 рр. Авторка демонструє високий рівень аналітичного осмислення опрацьованого теоретичного матеріалу, системно підходить до аналізу досліджуваного явища.

Садівничий Володимир Олексійович – рецензент, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри журналістики та філології Сумського державного університету, м. Суми.

Дисертаційна робота Харамурзи Д. В. є завершеною науковою працею, логічно побудованою. Серйозно посилюють роботу «Вихідні дані періодичних видань літературно-мистецького спрямування та всеукраїнських порталів за 1995–2015 рр.», що представлені в додатку «Б». Загалом описано 123 видання. Цей додаток відображає генезис засобів масової інформації з літературно-критичним спрямуванням. Разом із беззаперечною позитивною оцінкою дисертаційного дослідження, не зовсім зрозумілі уведені в дисертацію твердження «дифузія» жанрів, «взаємодія» та інші щодо літературно-критичних чи просто критичних текстів. Загалом подана до захисту наукова праця є закінченим, актуальним дослідженням, виконаним на відповідному науковому та методологічному рівнях, із новими результатами й важливими висновками, присвячена актуальній темі. Основні наукові положення і висновки обґрунтовані, достовірні, достатньо висвітлені в наукових публікаціях, отримані результати є суттєвим внеском у розвиток національного журналістикознавства.

Ковальова Тетяна Вікторівна – рецензент, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики та філології Сумського державного університету, м. Суми.

Цінність дослідження визначається серйозним опрацюванням теоретико-методологічних засад, що охоплює 244 праці українських і закордонних науковців. Приємно вражає емпірична складова: авторкою відновлено хронологію заснування 123 літературно-художніх друкованих та онлайн-видань України 1995–2015 рр. На особливу увагу заслуговує розроблена модель функціонування сучасної літературної критики в медіапросторі, у якій виокремлено тип «читач як критик». Вважаємо, що доцільно було б провести емпіричне дослідження, яке демонструє наскільки поява такого типу критики спрощує чи збагачує смислову складову критичного тексту. Дисертантка наголошує, що серед провідних функцій літературної критики в сучасному медіапросторі на рівні з фільтраційною, оцінною, комунікативною та інформаційною є також маркетингова. Проте доречно було б приділити увагу тому, як змінилися сьогодні можливості для просування літературної критики і як це вплинуло на комунікацію з реципієнтом. Загалом у праці продемонстровано оригінальний і комплексний підхід авторки до розкриття теми, послідовність і продуманість у викладенні висновків.

Результати голосування:

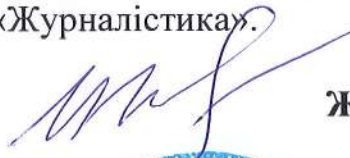
«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» 0 (нуль) членів ради,

«Утримались» 0 (нуль) членів ради.

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Харамурзі Дар'ї Вікторівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 06 «Журналістика» за спеціальністю 061 «Журналістика».

Голова спеціалізованої вченої ради
23 лютого 2023 р.

Жиленко І. Р.

